

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Комітет з питань етики

РІШЕННЯ

від 23 квітня 2025 року № 14 (150)

**про внесення на розгляд
Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
подання про наявність у дисертації доктора медичних наук
Крутька Євгена Миколайовича «Оптимізація заходів профілактики та
методів інтенсивної терапії поліорганної дисфункції у постраждалих з
політравмою тяжкого ступеню» фактів порушення вимог з питань
текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату)**

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) надійшла скарга від Кулініч Галини Василівни щодо виявлення в захищеній 20 жовтня 2015 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.600.02 при Харківському національному медичному університеті МОЗ України дисертації доктора медичних наук Крутька Євгена Миколайовича «Оптимізація заходів профілактики та методів інтенсивної терапії поліорганної дисфункції у постраждалих з політравмою тяжкого ступеню» фактів академічного плагіату (реєстр. № 26-24-АД від 23.04.2024, далі – скарга).

Комітет з питань етики (далі – Комітет) своїм рішенням від 03 травня 2024 року № 36 (101) прийняв скаргу до розгляду.

Про прийняття скарги до розгляду Комітетом були поінформовані Харківський національний медичний університет МОЗ України, а також Крутько Є. М. Водночас копія скарги оприлюднена на сайті Національного агентства.

Перевірку викладених у скарзі відомостей здійснював уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства, який 23 грудня 2024 року надав голові Комітету Звіт перевірки відомостей щодо наявності в дисертації доктора медичних наук Крутька Євгена Миколайовича «Оптимізація заходів профілактики та методів інтенсивної терапії поліорганної дисфункції у постраждалих з політравмою тяжкого ступеню» фактів академічного плагіату з результатами проведеного аналізу виявлених у дисертації за допомогою відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання (далі – матеріали перевірки).

Головою Комітету матеріали перевірки були передані на ознайомлення членів Комітету 27 грудня 2024 року та визначено доповідача за справою.

Доповідачем були проаналізовані матеріали перевірки скарги та визнано їх достатніми для її розгляду Комітетом по суті.

Комітет за наслідками вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої доповідачем, дійшов висновку про наявність фактів академічного плагіату в дисертації доктора медичних наук Крутька Євгена Миколайовича «Оптимізація заходів профілактики та методів інтенсивної терапії поліорганної дисфункції у постраждалих з політравмою тяжкого ступеню».

У дисертації Крутька Є. М. за допомогою програмного забезпечення виявлено відтворення без належних посилань на джерела запозичення фрагментів восьми наукових праць іншого авторства шляхом їх перекладу на українську мову з російської:

1. Гайдук С. В. Клинико-патофизиологическое обоснование ранней диагностики синдрома полиорганной недостаточности и висцеральных осложнений у пострадавших с политравмой : автореферат дис. ... доктора медицинских наук : 14.00.16 – патологическая физиология 14.00.05 – внутренние болезни. Санкт-Петербург, 2009. 48 с.

2. Пасько В. Г. Интенсивная терапия полиорганной недостаточности у пострадавших с тяжелой сочетанной травмой : дис. ... доктора медицинских наук : 14.00.27 – хирургия 14.00.37 – анестезиология и реаниматология. Москва, 2008. 255 с.

3. Пасько В. Г. Лечение полиорганной недостаточности у пострадавших с тяжелой сочетанной травмой. Новости анестезиологии и реаниматологии. № 3, 2008. С.3–30.

4. Власенко А. В., Остапченко Д. А., Шестаков Д. А., Воднева М. М., Воеводина Е. С., Незнамова Н. Г., Прохорова Е. А. Эффективность применения маневра «открытия легких» в условиях ИВЛ у больных с острым респираторным дистресссиндромом. Общая реаниматология. 2006; 2(4):50–59. <https://doi.org/10.15360/1813-9779-2006-4-50-59>

5. Игнатенко О.В. Влияние различных режимов искусственной вентиляции на развитие синдрома острого повреждения легких при тяжелой травме : автореферат дис. ... кандидата медицинских наук : 14.01.20 – анестезиология и реаниматология. Москва, 2010. 25 с.

6. Сафронов Н. Ф. Анестезиологическое обеспечение операции на верхней конечности при политравме : автореферат дис. ... кандидата медицинских наук : 14.01.20 – анестезиология и реаниматология. Новосибирск, 2011. 25 с.

7. Захаров М. В. Цитокиновый профиль при проведении продленной гемофильтрации в лечении острого почечного повреждения у хирургических больных с синдромом полиорганной недостаточности : автореферат дис. ... кандидата медицинских наук : 14.01.17 ; [Место защиты: гоувпо "военномедицинская академия"]. Санкт-Петербург, 2010. 25 с.

8. Шишкин О. И. Система дыхания и болевой синдром после общей и спинномозговой анестезии: сравнительная характеристика : Автореферат

диссертации на соискание ученой степени кандидата медицинских наук : 14.00.37 – анестезиология и реаниматология. Санкт-Петербург, 2009. 26 с.

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого рішенням Національного агентства (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року (зі змінами, далі – Порядок), згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Згідно із пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» атестація осіб, підготовка яких на здобуття наукових ступенів кандидата, доктора наук розпочата до 01 вересня 2016 року, здійснюється спеціалізованими вченими радами, утвореними відповідно до затвердженого цією постановою Порядку, присуджуються наукові ступені кандидата, доктора наук відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII “Про вищу освіту”, та видається диплом кандидата, доктора наук Міністерством освіти і науки.

Відповідно до пункту 38 Порядку № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Відповідно до абзацу другого статті 6 Закону «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома) виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Згідно з абзацами першим, четвертим пункту 40 Порядку № 1197 у МОН розглядаються звернення щодо порушення вимог з питань авторського права, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації – безстроково.

Відповідно до пункту 9 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома, далі – Порядок № 567) дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.

Відповідно до пункту 14 Порядку № 567 якщо у дисертації використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації та в авторефераті з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в такі праці або розробки. У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Окрім того, згідно з пунктом 4.7. Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, якщо рада встановила, що здобувач використав ідеї та розробки, текстові запозичення, наукові результати та матеріали інших авторів без посилання на джерело, то рада знімає дисертацію з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. У цьому разі заява про зняття дисертації з розгляду не приймається, а до МОНмолодьспорту надсилається рішення ради разом з авторефератом і стенограмою засідання. А відповідно до пункту 1.9. цього Положення у разі порушення радою вимог нормативно-правових актів з питань присудження наукового ступеня доктора чи кандидата наук МОНмолодьспорт скасовує прийняте радою рішення і може вжити до неї заходи в межах своєї компетенції, у тому числі до зупинення діяльності цієї ради.

Відповідно до частини шостої статті 69 Закону України «Про вищу освіту» академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Згідно з частиною дев'ятою статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Відповідно до частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38–41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197, пунктів 21–22 Порядку розгляду

скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року, зі змінами), з урахуванням чинних на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Крутьку Є. М. частини шостої статті 6, частини шостої статті 69 Закону України «Про вищу освіту», пунктів 9, 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, та пунктів 1.9, 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, Комітет

ВИРІШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації доктора медичних наук Крутька Євгена Миколайовича «Оптимізація заходів профілактики та методів інтенсивної терапії поліорганної дисфункції у постраждалих з політравмою тяжкого ступеню», захищеній 20 жовтня 2015 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.600.02 при Харківському національному медичному університеті МОЗ України, порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату).

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ